

Wetenschappelijke samenwerking met onvrije landen: de casus China

Input Rondetafelgesprek vaste commissie voor OCW van de Tweede Kamer, 14-1-2021
Dr. Ingrid d'Hooghe, Instituut Clingendael en LeidenAsiaCentre

Samenvatting positie

Nederland kan niet om wetenschappelijke samenwerking met China heen. Echter, deze wetenschappelijke samenwerking moet (en kan) beter worden vormgeven; het gaat daarbij om het versterken van kennisveiligheid, het waarborgen van academische integriteit, en het dienen van Nederlandse belangen. Zowel de Rijksoverheid als de kennisinstellingen hebben hierin een belangrijke rol te spelen.

Inleiding

China is, mede dankzij strategisch beleid, flinke investeringen in wetenschap en onderwijs, en omvang (meerder dan 8 miljoen afstudeerders in tertiair onderwijs per jaar) een sterke en geavanceerde speler in wetenschap en innovatie geworden. China's wetenschapsbeleid wordt sterk gedreven door (1) wat China nodig heeft met het oog op nationale ontwikkeling en veiligheid en (2) het streven naar onafhankelijkheid en zelfvoorzienendheid in wetenschap en technologie.

Onderzoek¹ laat zien dat:

- de Chinese overheid de academische vrijheid in (de samenwerking met) China steeds verder inperkt
- inbreuk van China op kennisveiligheid of academische vrijheid bij Nederlandse kennisinstellingen regelmatig plaatsvindt.

Deze ontwikkelingen en het strategische Chinese wetenschapsbeleid vragen om een strategisch antwoord en om beleid dat kennisveiligheid in wetenschappelijke samenwerking versterkt.

Kansen

Wetenschappelijke samenwerking met China biedt veel kansen en voordelen:

- Financiering: China investeert sterk in wetenschappelijk onderzoek.
- Onderzoekstalent: China beschikt over een grote pool van onderzoekers
- Equipment & big data: China beschikt over veel onderzoeksapparatuur en big data.
- Kwaliteit van de wetenschap: op een groeiend aantal terreinen (bv AI, quantum) staat het Chinese onderzoek op gelijk of hoger niveau dan het Europese onderzoek.

Risico's

Wetenschappelijke samenwerking met China brengt de volgende risico's met zich mee:

---

¹ Towards Sustainable Europe-China Collaboration in Higher Education and Research (Ingrid d'Hooghe en Jonas Lammertink LeidenAsiaCentre, oktober 2020). China's Invloed op Onderwijs in Nederland (Ingrid d'Hooghe & Brigitte Dekker, Clingendael, 2020).

- Inbreuk op academische integriteit: inperking academische vrijheid, inbreuk op ethische standaarden, politieke beïnvloeding en zelfcensuur;
- Inbreuk op kennisveiligheid: ongewenste kennisoverdracht, cyberaanvallen, spionage, inbreuk op intellectueel eigendomsrecht, onbedoeld gebruik onderzoeksresultaten ('dual use');
- Gebrek aan wederkerigheid ten aanzien van: transparantie, toegang tot onderzoeksgegevens en -faciliteiten, naleving van contracten.

Rol universiteiten

Het is belangrijk dat universiteiten investeren in:

- Ontwikkeling en implementatie van maatregelen gericht op het versterken van kennisveiligheid en waarborgen van academische integriteit in de samenwerking met China (/onvrije landen);
- Ontwikkeling van een positieve agenda voor samenwerking: identificeren en realiseren van kansen voor samenwerking op onderzoeksterreinen en in vormen die wederzijds voordelen oplevert en voldoen aan regels t.a.v. kennisveiligheid en academische integriteit
- Samenwerking met andere kennisinstellingen en de Rijksoverheid bij de ontwikkeling en implementatie van dit beleid d.m.v. het delen van kennis, ervaring, en 'best practices'. Om dit te faciliteren kan gedacht worden aan een gemeenschappelijk nationaal kennis- en informatieloket.

Rol van de Rijksoverheid.

De overheid heeft een belangrijke rol in het stimuleren en faciliteren van de ontwikkeling en implementatie van een **strategische visie** t.a.v. samenwerking met China (/onvrije landen) en van kennisveiligheidsbeleid bij universiteiten. Deze rol kan worden vertaald in:

- Stimuleren van, en bijdragen aan kennisopbouw t.a.v. wetenschap en hoger onderwijs in China en wetenschappelijke samenwerking met China;
- Goede informatievoorziening: websites met richtlijnen, best practices, tool boxes voor goede samenwerking; seminars; initiëren/ondersteunen van bovengenoemd gemeenschappelijk kennis- en informatieloket.
- Actieve ondersteuning bij naleving ('compliance') van nationale wetgeving;
- Identificeren van 'rode lijnen en vormen' in wetenschappelijke samenwerking;
- Creëren, identificeren en realiseren van kansen aan de hand van een strategische visie op wetenschappelijke samenwerking met China: op welke onderzoeksterreinen zou Nederland moeten inzetten? Op welke terreinen en in welke vormen kan er veilig samengewerkt worden ('green listing')?

Voor gedetailleerdere aanbevelingen zie publicaties genoemd in voetnoot 1.